

Sygn. akt I C 1148/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2017 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Cichocka

Protokolant: Małgorzata Krysztofiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 sierpnia 2017 r. w G.

sprawy z powództwa J. D. (1)

przeciwko (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie

orzeka:

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 21.200 zł (dwadzieścia jeden tysięcy dwieście złotych 00/100 groszy) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30.05.2016r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałej części powództwo oddala;
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.056,00 zł (jeden tysiąc pięćdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 3179,22 zł (trzy tysiące sto siedemdziesiąt dziewięć złotych 22/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
4. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.637,78 zł (jeden tysiąc sześćset trzydzieści siedem złotych 78/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 1148/16

UZASADNIENIE

Powód J. D. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 32.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 maja 2016 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia, oraz z kosztami procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż w wyniku wypadku, za którego skutki odpowiedzialność ponosi pozwany, śmierć poniosła jego matka H. K.. Powoda łączyła ze zmarłą silna więź emocjonalna. W związku ze śmiercią matki powód pogrążył się w rozpacz. Jako podstawę roszczeń powód wskazał art. 448 k.c. w zw. z art. 24 kc.

Pozwany w odpowiedzi na pozew domagał się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu zakwestionował powództwo co do wysokości. Wskazywał, iż przyznana w toku postępowania likwidacyjnego kwota 3.000 zł w pełni odpowiada realnie poniesionej w wyniku zdarzenia drogowego szkodzi, mając na uwadze fakt, iż bezpośrednią przyczyną wypadku było nagłe wtargnięcie na jezdnię w miejscu niedozwolonym przez

H. K., przez co przyczyniła się do zajścia w 50%. Uznał, iż skoro powód przez ponad 18 lat nie występował z żądaniem naprawienia szkody, to pogodził się on z zaistniałą sytuacją. Jednocześnie wskazywał na zasadność przyznania odsetek ustawowych od dnia wyrokowania do dnia zapłaty.

W piśmie procesowym z dnia 12 czerwca 2017 r. powód doprecyzował treść żądania pozwu wskazując, iż kwota roszczenia uwzględnia przyczynienie się zmarłej do zaistniałego zdarzenia na poziomie 30%.

Na rozprawie w dniu 17 sierpnia 2017 r. powód wskazał, iż kwota dochodzona pozwem obejmuje kwotę 1.200 zł tytułem niesłusznie potrąconej na etapie postępowania likwidacyjnego w wysokości 50% zamiast w 30% oraz pozostałą kwotę do kwoty objętej żądaniem pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 sierpnia 1998 r. w G. A. M. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym tj. art. 19 ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwości i kierując samochodem marki F. (...) p nr (...) 3160 nie zachował bezpiecznej prędkości jazdy, w wyniku czego potrącił przechodzącą w miejscu zabronionym H. K., skutkiem czego poniosła ona śmierć na miejscu.

(okoliczność niesporna, a dodatkowo dowód: wyrok, Sądu Okręgowego w Gdańsku dnia 27 czerwca 200r.—k. 229-230 akt IV 1972/98, akta szkody)

A. M. został uznany winnym przestępstwa z art. 145§ 2 i 3 kit.

(okoliczność niesporna, a dodatkowo dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 27 czerwca 2000r. sygn. akt IV K 1972/98—k. 229-230 akt IV K 1972/98, akta szkody, wyrok Sądu

Okręgowego w G. z dnia 21 grudnia 2000 r. sygn. akt Ka 1110/00 - k. 255 akt IV K

(...)

H. K. była matką J. D. (1), z którą mieszkał powód do chwili zgonu wraz ze swoją rodziną - żoną i córką. W chwili zgonu matki miał 45 lat, matka w chwili śmierci miała lat 78. H. K. oprócz powoda miała jeszcze dwoje dzieci syna i córkę. Drugi syn mieszka w G., siostra powoda zmarła po śmierci matki. Rodzina nie

miała wiadomości o śmierci matki. Szukała jej około tygodnia, członkowie rodziny jeździli po szpitalach. Powoda łączyła z matką silna więź emocjonalna. Matka zawsze mogła liczyć na jego pomoc. H. K. pomagała powodowi w wychowaniu córki. Powód obecnie odwiedza cmentarz raz w miesiącu, czasem częściej.

(dowód: yeynaniapowoda —k. 59-60 w yw. £ k.80, yeynania świadka M. M. — S. — k. 79-80)

Powód reprezentowany przez (...) Spółkę Akcyjną w L. pismem z dnia 29 kwietnia 2016 r. zgłosił szkodę do ubezpieczyciela.

(dowód: zgłoszenie szkody - k. 18-20, akta szkody)

Decyzją z dnia 16 czerwca 2016 r. ubezpieczyciel przyznał powodowi kwotę 3.000 zł tytułem odszkodowania, wskazując, iż do wypłaty przekazano kwotę pomniejszoną o 50% przyczynienia się do zdarzenia.

dowód: decyla - k. 21-22, akta szkody)

Sąd zważył, co następuje:

Sąd oparł swoje ustalenia faktyczne o dokumenty, których autentyczność i moc dowodowa nie były przez strony kwestionowane i nie budziły wątpliwości Sądu. Ustalenia stanu faktycznego sąd oparł także na zeznaniach przesłuchanego w sprawie świadka i powoda, które w zakresie ustalonego stanu faktycznego, z uwagi na brak podstaw pozwalających na ich podważenie, zostały uznane za zasługujące na wiarę w przeważającym zakresie. Sąd odmówił waloru wiarygodności zeznaniom powoda co do korzystania przez poszkodowanego z opieki psychiatrycznej, powód nie przedłożył bowiem choćby dokumentacji medycznej potwierdzającej powyższą okoliczność, nie złożył także wniosku, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność stanu zdrowia powoda po śmierci matki.

Zdaniem Sądu, całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym zwłaszcza dowody osobowe, dają podstawę do przyjęcia tezy, iż powoda łączyła ze zmarłą matką silna więź uczuciowa oraz potrzeba podtrzymywania tej więzi poprzez stały kontakt. Tragiczna śmierć H. K. skutkowała powstaniem krzywdy po stronie powoda spowodowanej naruszeniem jego dóbr osobistych w postaci zerwania szczególnej więzi emocjonalnej łączącej go z matką.

Na wstępie wskazać należy, iż jakkolwiek dopiero na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1996 r., nr 114, poz. 542) z dniem 3.08.2008 r. do obowiązującego porządku prawnego został wprowadzony przepis art. 446§4 k.c. statuujący roszczenie o zadośćuczynienie dla najbliższych członków rodziny zmarłego za doznaną krzywdę, wskutek śmierci osoby najbliższej, w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, nie wyklucza to dochodzenia zadośćuczynienia na innej podstawie prawnej, związanej z naruszeniem dobra osobistego, jakim jest więź rodzinna. Śmierć H. K. nastąpiła w dacie 14 sierpnia 1998 r., czyli przed wprowadzeniem do porządku prawnego wskazanego przepisu. Tym niemniej, ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego dopuszcza dochodzenie zadośćuczynienia przez osoby bliskie w związku ze śmiercią osoby najbliższej przed tą datą, na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych. Podzielić należy pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. akt III CZP 32/11, z którego wynika, że sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24§1 k.c., także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15.03.2012 r., sygn. akt I CSK 314/11 wyjaśnił, że w stanie prawnym sprzed nowelizacji spowodowanie śmierci osoby bliskiej

mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Prawo do życia w rodzinie i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi bowiem dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 kc i art. 24 kc.

W myśl art. 448 zd. i k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przesłanką odpowiedzialności przewidzianej w tym przepisie jest nie tylko bezprawne, lecz także zawinione (zarówno w formie winy umyślnej, jak i nieumyślnej) działanie sprawcy naruszenia dobra osobistego. Bezprawność i wina zachowania sprawcy zdarzenia była w sprawie bezsporna.

Należy też wskazać, iż katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. W orzecznictwie przyjmuje się, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są także więzi rodzinne. Śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Niemniej jednak nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie, rodzi poczucie krzywdy (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10).

W świetle ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych, przywołanych w poprzedniej części niniejszego uzasadnienia, nie może budzić wątpliwości, że śmierć H. K. spowodowała wystąpienie tego typu następstw u powoda. Oczywistym jest przy tym, że śmierć osoby bliskiej bez względu na okoliczności tej śmierci stanowi dla bliskich

źródło negatywnych przeżyć i cierpień, które — bądź, których skutki — potrafią niekiedy utrzymywać się przez długi okres czasu. Niewątpliwie należy przyjąć, że śmierć nagła, w wypadku drogowym, stanowi często źródło większych negatywnych doznań z uwagi na jej nieprzewidywalność i w rezultacie niespodziewane zerwanie więzi ze zmarłym. Nie ulega wątpliwości Sądu, że syn i matka byli sobie bliscy, spędzali wspólnie czas. Nagła i niespodziewana śmierć matki była dla powoda tragicznym i traumatycznym wydarzeniem, spowodowała głęboki ból i cierpienie, poczucie straty i pustki. Powód bardzo przeżył śmierć matki.

Zgodnie z przepisem art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem, których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia.

W świetle powyższego, zdaniem Sądu, zachodzą w sprawie niniejszej przesłanki do przyznania na rzecz J. D. (1) zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku ze śmiercią matki.

Odnośnie wysokości zadośćuczynienia, wskazać należy, że ustawodawca nie sprecyzował kryteriów jego ustalania, pozostawiając w tym zakresie swobodę sądowi orzekającemu. Świadczenie to ma na celu kompensatę doznanej krzywdy oraz złagodzenie doznanych cierpień. Co istotne, na rozmiar krzywdy będącej następstwem śmierci osoby bliskiej mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, wiek pokrzywdzonego i jego zdolność do zaakceptowania nowej rzeczywistości oraz umiejętność odnalezienia się w niej, a także skala bólu i cierpienia przeżywanych przez uprawnionego, jak też stopień negatywnego wpływu śmierci osoby najbliższej na życie uprawnionego, czy wreszcie długotrwałość następstw śmierci osoby bliskiej

* (zob.: wyrok Sądu Najwyższego dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego y dnia 15 maja 2015 r., V CSK 493/14, niepublj.

Sąd podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2015 r., V CSK 493/14, (niepubl.), że krzywdę doznana, w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej. Każdy przypadek powinien być traktowany indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy. Ocena ta ma opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego. Niemniej jednak indywidualizacja ocen w zakresie dotyczącym rozmiaru krzywdy i wysokości zadośćuczynienia musi doznawać pewnych ograniczeń.

Należy przy tym zaznaczyć, że zadosyuczynienie, o którym tu mowa, jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Jedynie zatem rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar. Przesłanka „przeciętnej stopy życiowej społeczeństw[^] ma więc charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar (zob.: wyrok Sądu Najwyższego Z^{c^nia} września 2002 r. IV CKN 1266100, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, niepubl!) #

Zgodnie z art. 362 kc jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Analizując, przywołany w poprzedzającej części niniejszego uzasadnienia stan faktyczny sprawy, w kontekście wszystkich przedstawionych powyżej kryteriów, decydujących o rozmiarze krzywdy — to jest mając na względzie wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłą, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, jego zdolność do zaakceptowania nowej rzeczywistości oraz umiejętność odnalezienia się w niej, a także skalę bólu

i cierpień przeżywanych przez uprawnionego, jak też stopień negatywnego wpływu śmierci osoby najbliższej na życie uprawnionego, czy wreszcie długotrwałość następstw śmierci osoby bliskiej — Sąd doszedł do przekonania, iż odpowiednią sumą, która zrekompensuje powodowi krzywdę doznaną przez niego na skutek tragicznej śmierci matki będzie kwota 21.200 zł, w tym kwota 1.200 zł tytułem nie przyznanego odszkodowania, wynikająca z niezasadnego przyjęcia przez pozwanego, iż zmarła przyczyniła się do powstania szkody w 50 %.

Zdaniem Sądu, biorąc pod uwagę bezsporną okoliczność, iż zmarła przechodząc w miejscu niedozwolonym stworzyła pewne zagrożenie i jej zachowanie było nieprawidłowe, przyczyniła się ona tym samym do powstania szkody w 30%. Nie bez znaczenia jest bowiem fakt, iż sprawca szkody prowadził pojazd w stanie nietrzeźwości, przez co w rażący sposób naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Z tego też względu z dużym prawdopodobieństwem przyjąć można, iż nawet gdyby powódka przechodziła prawidłowo przez jezdnię, do zdarzenia by doszło. W związku z tym, Sąd doszedł do przekonania, iż jakkolwiek wymiaru straty, jaką dla syna jest śmierć matki nie sposób zmierzyć i przeliczyć na pieniądze, okoliczności sprawy niniejszej, zdaniem Sądu, przemawiają za tym, aby uznać, iż zadośćuczynienie w wysokości 21.200 zł, uwzględniając 30% obniżkę świadczenia w związku z przyczynieniem się H. K. do powstania szkody jest odpowiednie do rozmiaru krzywdy powoda, której w żadnym razie nie można uznać za nadmierną w tym zakresie. Pieniądze te nie przywrócą życia matce powoda, nie naprawią zerwanej więzi, jednak pomogą J. D. (2) złagodzić cierpienie, którego doznał i wciąż doznaje, w związku ze śmiercią matki.

W pozostałym zakresie, na mocy przywołanych przepisów stosowanych a contraño, powództwo dalej idące Sąd oddalił. Sąd miał bowiem na uwadze, iż powód w chwili śmierci matki był osobą dorosłą, miał 45 lat, a zmarła matka 78 lata. Posiadał własną rodzinę, powód, co nie sporne, miał duże oparcie w kochającej go najbliższej rodzinie. W związku z tym, w ocenie Sądu, przechodzenie żaloby przez powoda nie miało tak drastycznego charakteru, jak opisywał w pozwie. Co więcej, powód nie przedłożył żadnego dowodu potwierdzającego, iż rzeczywiście korzystał z leczenia psychiatrycznego po śmierci matki. Sąd nie dał wiary jego zeznaniom w tym zakresie, mając na uwadze, iż powód jako strona postępowania jest zainteresowany wynikiem sprawy, a będąc reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika posiadał wiedzę o tym, że, zgodnie z treścią art. 6 k.c. i 232 k.p.c., ma obowiązek wskazać dowody na potwierdzenie swoich twierdzeń. Sąd oddalając powództwo w zakresie przewyższającym kwotę 21.200 zł miał również na uwadze 19 - letni czasookres, jaki upłynął od zdarzenia, jak również fakt, że powód w toku procesu nie był w stanie wskazać powodów, dla których dopiero teraz wystąpił z roszczeniem.

Mając na uwadze powyższe Sąd działając na podstawie art. 822 § 1 k.c. orzekł, jak w pkt I wyroku.

W kwestii odsetek, Sąd orzekł na mocy art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 817 kc od dnia 30 maja 2016 r. do dnia zapłaty, uznając, iż w tej dacie pozwany pozostawał w zwłóce względem powoda.

O kosztach procesu Sąd orzekł przy zastosowaniu art. 100 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. i w zw. z 99 kpc Sąd, rozliczył koszty procesu z uwzględnieniem, iż powództwo zostało uwzględnione w wyroku w 66 %, a podlegało oddaleniu co do 34 %; Sąd obciążył zatem pozwanego wydatkami w 66 %, a powoda w 34 %.

Zasądził Sąd w efekcie od pozwanego na rzecz powódki tytułem zwrotu kosztów 1.056 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu (1.600 zł x 66%), 3.179,22 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (4.817 zł x 66 %), zgodnie z odpowiedzialnością za wynik procesu przy zastosowaniu art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z 99 kpc i w zw. § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radcowskie (Dz.U. z 2015 r. nr 163, poz.1804), w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia pozwu.

W konsekwencji Sąd zasądził również od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.637,78 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (4.817 zł x 34%), odpowiednio odpowiedzialności za wynik procesu przy zastosowaniu art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z 99 kpc i w zw. § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radcowskie (Dz.U. z 2015 r. nr 163, poz.1804), w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia pozwu.